ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **V. K.,** zast. JUDr. Jiřím Švecem, advokátem, se sídlem Poděbradova 412, Kladno, proti žalovanému: **Policejní prezidium České republiky,** se sídlem Strojnická 27, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 6. 2013, č. j. 6 Ca 80/2009 – 34,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. 6. 2013, č. j. 6 Ca 80/2009 – 34, **se ruší**.

II. Rozhodnutí Policejního prezidenta ze dne 19. 1. 2009, č. j. PPR-218-3/ČJ-2009-99KP, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 21.036 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce, JUDr. Jiřího Švece, advokáta, se sídlem Poděbradova 412, Kladno.

Odůvodnění:

I.
Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Rozhodnutím ze dne 19. 1. 2009, č. j. PPR-218-3/ČJ-2009-99KP (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí ředitele Policie České republiky správy Středočeského kraje ze dne 5. 5. 2006, č. j. PSC-54/VO-44-2006, kterým bylo podle ustanovení § 75 zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o služebním poměru“), rozhodnuto o odpovědnosti žalobce za škodu způsobenou neoprávněným proplacením znalečného znalkyni MUDr. Plockové Tatičové zapsaném ve znaleckém deníku pod číslem 2711

a znalci MUDr. Hladíkovi zapsanému ve znaleckém deníku pod čísly 4085, 4540, 4420, 4517, 4443, 4432, 4308, 4307, 4302, 4350 a 4366, a kterým bylo podle ustanovení § 82 odst. 1 zákona o služebním poměru rozhodnuto o povinnosti žalobce nahradit České republice – Ministerstvu vnitra prostřednictvím Policie České republiky správy Středočeského kraje skutečnou škodu ve výši 8.750 Kč. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný popsal, že v roce 2005 Ministerstvo vnitra provedlo kontrolu na Policii ČR správě Středočeského kraje, při které zjistilo neoprávněnou úhradu odměn a náhrad nákladů za znalecké posudky, tedy možnost porušení rozpočtové kázně při použití prostředků státního rozpočtu. Na základě této kontroly byla provedena kontrola Finančním úřadem pro Prahu 7, který rovněž zjistil porušení rozpočtové kázně ve smyslu § 44 odst. 1 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „rozpočtová pravidla“), protože ve 37 případech výdajů k úhradě znalečného soudním znalcům nepostupovala Policie ČR správa Středočeského kraje v souladu s vyhláškou č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o znalečném“), neboť bylo vyplaceno znalečné, které obsahovalo výpočet odměny znalce paušální částkou podle přílohy vyhlášky o znalečném a i hodinovou sazbou, přestože vyhláška o znalečném v případě pitev stanovila, že znalci náleží odměna paušální částkou; hodinová sazba mohla být použita pouze ve výjimečných případech. Ve 4 případech dále Policie vyplatila vyúčtování znalečného, přestože v nich byly početní chyby a jejich úhrada měla být nižší. Celkem Policie zaplatila jako odvod za porušení rozpočtové kázně částku ve výši 37090 Kč. Žalobce byl podle žalovaného pověřen k výkonu ekonomické činnosti v rozsahu rozpočtových prostředků přidělených na finanční místo „OŘ PČR Kladno“. V důsledku výše uvedeného nesprávného postupu byla znalci MUDr. Plockové Tatičové vyplacena částka 700 Kč, znalci MUDr. Hladíkovi částka 8050 Kč, tj. celkem byla nesprávně vyplacena částka ve výši 8750 Kč. Vyplacení této částky odsouhlasil z nedbalosti žalobce, čímž porušil služební povinnosti, na základě čehož vznikla odpovědnost za škodu podle ustanovení § 75 zákona o služebním poměru. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobce při výkonu služby porušil povinnost upravenou v ustanovení § 14 a 15 vyhlášky č. 64/2002 Sb. a vyhlášce č. 416/2004 Sb. spočívající v tom, že před vydáním písemného příkazu k uskutečnění veřejného výdaje nebo jiného plnění příkazcem operace a jeho předání správci rozpočtu neprovedl kontrolní činnost a jako příkazce operace nedodržel kritéria hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti, neboť schválil finanční operaci, která nebyla v souladu s právními předpisy, jak vyplývá ze Zprávy o kontrole použití prostředků Finančního úřadu pro Prahu 7 ze dne 27. 7. 2005. Po schválení žalobcem již správce rozpočtu správnost nároku znalců nekontroloval a provedl platbu, což podle žalovaného dokládá příčinnou souvislost mezi jednáním žalobce a vznikem škody. Zavinění žalobce bylo podle žalovaného nedbalostní, neboť měl vědět, že může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, a to bez ohledu na to, že přiložil usnesení státního zástupce z roku 2006, kterými byla rušena usnesení policie o určení odměny za vypracování znaleckého posudku. Žalobci byla předepsána pouze ta část z odvodu za porušení rozpočtové kázně, za kterou nese odpovědnost v rámci jemu svěřené pravomoci k výkonu řídící kontroly jako příkazce operace. K žalobcem namítané rozporné praxi při stanovení výše odměn za provedení pitvy žalovaný odkázal na názor Finančního úřadu pro Prahu 7, který takový postup vyhodnotil jako nesprávný, a na poradu Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti ze dne 5. 4. 2006, podle níž paušální částka odměny a náhrady nákladů, které jsou spojeny s prováděním pitev, v sobě zahrnuje výkon samotné pitvy a vypracování znaleckého posudku, a na metodický postup proplácení znalečného z roku 2006. Žalovaný dále odkázal na stanovisko ekonomického odboru Ministerstva vnitra k proplácení paušálních částek za znalecké posudky spojené s prováděním pitev ze dne 17. 3. 2003 a na to, že bylo nutné vycházet z právního stavu v roce 2004 a 2005, kdy k porušení povinností žalobcem došlo. Žalovaný neshledal, že by mělo být v posuzované věci shledáno spoluzavinění další osoby, neboť to byl žalobce, kdo měl kontrolovat správnost vyúčtování znalečného. Nemožnost žalobce seznámit se s protokolem o výsledku kontroly ze dne 15. 5. 2005

žalovaný hodnotí jako nepodstatnou, neboť s následnými zprávami, které z tohoto protokolu vycházejí, žalobce seznámen byl.

[2] Žalobce proti napadenému rozhodnutí brojil žalobou ze dne 18. 3. 2009, v níž tvrdil, že žalovaný v jeho věci rozhodoval již podruhé, protože předchozí rozhodnutí ze dne 12. 9. 2006 bylo zrušeno rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 14. 10. 2008, č. j. 10 Ca 324/2006 – 30. Žalobce souhlasil s tím, že byl pověřen k výkonu řídící kontroly jako příkazce operace ve smyslu § 26 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů, v jejímž rámci kontroloval v období od ledna 2004 do května 2004 správnost odměn vyúčtovaných znalcům MUDr. Hladíkovi a MUDr. Plockové – Tatičové, kteří si vyúčtovali paušální částku odměny za výkon pitvy a jednak odměnu za znalecký posudek stanovenou hodinovou sazbou. Žalobce považoval závěr žalovaného, že porušení žalobcovy povinnosti spočívá v neprovedení řádné kontrolní činnosti a v nedodržení kritéria hospodárnosti, efektivnosti, neboť schválil finanční operaci, která nebyla v souladu s právními předpisy, pouze za obecnou citaci právního ustanovení, neboť z něj není patrné, co žalobce a jakým způsobem porušil. Žalobce naopak trval na tom, že vždy řádně prováděl kontrolní činnost. Zpráva o kontrole použití prostředků státního rozpočtu Ministerstva vnitra ČR, Policií ČR – správou Středočeského kraje v roce 2004 ze dne 27. 7. 2005 nebyla žalobci nikdy předložena, navíc se s tam uvedenými závěry z logiky věci nemohl v roce 2004 řídit. Žalobce nepopíral, že předmětné operace schválil, ale že při tomto schvalování byl přesvědčen s ohledem na tehdejší praxi, že postupuje v souladu s právními předpisy. Předmětem sporu není to, zda žalobce prováděl kontrolu, nýbrž rozdílný právní výklad odměňování znalců v případě provádění pitvy. I kdyby žalobci byl předložen metodický postup proplácení znalečného pod č.j. PPR-2379/KVP-2006, jednalo se o dokument z roku 2006, kterým nemohl znát v roce 2004, kdy došlo k žalovaným vytýkanému jednání. Žalobce nesouhlasil se závěry žalovaného, že jednal zaviněně ve formě nedbalosti, protože příkazy vždy kontroloval a protože nemohl vědět, že jeho právní výklad bude následně shledán nesprávným, přičemž poukazoval na stanovisko Ministerstva spravedlnosti a na stanoviska státních zástupců, která jeho právní názor potvrzovala. Žalobce nadto nemohl rozporovat názor dozorového státního zástupce, který pro něj byl závazný (např. usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Kladně ze dne 21. 8. 2006, sp. zn. 3 Zn 1422/2006). Žalobce i přesto byl přesvědčen, že paušální částka za pitvu se vztahuje pouze na provedení zevní a vnitřní prohlídky mrtvoly včetně sestavení pitevního nálezu a odběru biologického materiálu pro další vyšetření, všechny ostatní výkony by měly být účtovány samostatně podle hodinové sazby. Žalobce tvrdil, že s ohledem na okolnosti případu v roce 2004 postupoval v souladu s tehdejším výkladem vyhlášky o znalečném ohledně odměňování znalců za provedení pitvy. Policie měla tuto situaci řešit podáním odvolání proti rozhodnutí Finančního úřadu pro Prahu 7 o tom, že správa Středočeského kraje je povinna do státního rozpočtu odvést částku odpovídající „přeplatku“ znalečného z důvodu porušení rozpočtové kázně.

[3] Žalovaný se k žalobě vyjádřil podáním ze dne 5. 5. 2009, v němž uvedl, že v napadeném rozhodnutí jsou rozebrány předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu a že je v něm popsáno, které povinnosti a která ustanovení právního předpisu žalobce porušil. Skutečnost, že žalobcem schválené finanční operace nebyly v souladu s právními předpisy, vyplývá ze Zprávy o kontrole Finančního úřadu pro Prahu 7. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí vypořádal s tím, že existovaly jiné právní názory na způsob odměňování znalců v případě provádění pitev.

[4] Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 13. 6. 2013, č. j. 6 Ca 80/2009 – 34, žalobu jako nedůvodnou zamítl. V odůvodnění vyložil pojem předběžné finanční kontroly tak, že je definován funkcionálně, tj. vymezuje, jakého cíle má být kontrolou dosaženo. Nejde proto o vymezení formálního procesu, který má být dodržen, ale o vymezení výsledku. Povinností příkazce operace, kterým byl žalobce, je provedením kontroly zajistit, aby operace byla mimo jiné

v souladu s právními předpisy a kritérii hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti. Tato povinnost je podle městského soudu porušena nejen tehdy, když kontrola nebude fakticky vůbec provedena, ale i tehdy, pokud její provedení nenaplnilo cíl kontroly. Pokud tedy žalovaný zjistil porušení povinnosti spočívající v nenaplnění cíle kontroly, dospěl ke správnému závěru, že kontrola nebyla provedena, resp. nebyla provedena řádně. Nesprávný postup žalobce přitom vyplývá ze závěrů Finančního úřadu pro Prahu 7 obsažených v jeho kontrolní zprávě a v následném platebním výměru, jímž byl uložen odvod do státního rozpočtu za porušení rozpočtové kázně. Žalovaný rovněž následně vydal i metodický pokyn, kterým se přihlásil k závěrům Finančního úřadu pro Prahu 7. Správnost tohoto závěru vyplývá z ustanovení § 23 vyhlášky o znalečném, protože v případech uvedených v příloze této vyhlášky (kde je mj. uvedena i pitva), náleží za znalecký posudek odměna a náhrada nákladů ve výši stanovené paušální částky, nestanoví-li tato vyhláška jinak. K subjektivní stránce městský soud uvedl, že žalovaný dovodil nedbalostní formu zavinění. Formou nedbalosti je přitom i nevědomá nedbalost, která byla shledána v tomto případě. Žalovaný přitom nezpochybnil, že přiznávání znalečného v rozporu s výše popsaným výkladem vyhlášky o znalečném bylo do značné míry obecnou praxí, která byla potvrzována i právním názorem části státních zastupitelství. Soud však dospěl k závěru, že pro posouzení nevědomé nedbalosti je rozhodující objektivní možnost vědomí právní povinnosti, tedy objektivní danost toho, co škůdce vědět měl a mohl. Vzhledem k tomu, že k výkonu činnosti je znalost příslušných předpisů předepsána, lze takovou objektivní znalost presumovat vždy. K výkonu činnosti žalobce bylo nutné znát příslušné předpisy včetně jejich správné aplikace a interpretace. Poukaz na nejednotnou praxi, na jiné právní názory či aplikační postupy, včetně jeho povinnosti respektovat závazný názor státního zástupce v jiné (pozdější) věci nemohou jeho zavinění vyloučit. Žalobce nadto nedoložil jím zmiňované stanovisko Ministerstva spravedlnosti, které mělo dokládat správnost jeho přístupu. Městský soud byl rovněž přesvědčen, že žalovaný dostatečně doložil a popsal kauzální nexus mezi porušením povinnosti žalobcem a vznikem škody.

[5] Proti tomuto rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 6. 2013, č. j. 6 Ca 80/2009 – 34, podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost ze dne 26. 7. 2013, ve které uvedl, že napadá rozsudek z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel setrval na svém stanovisku, že byl s ohledem na všechny okolnosti případu důvodně přesvědčen, že znalci ve všech jemu vytýkaných případech své odměny účtovali správně, neboť to odpovídalo tehdejší praxi i názoru dozorových státních zástupců. Metodické pokyny a stanoviska byly vydány později, stěžovatel se jimi proto nemohl řídit, nemohl proto mít pochybnosti o tom, že jeho závěry jsou nesprávné. Stěžovatel nesouhlasil s tím, že naplnil znaky nevědomé nedbalosti s ohledem na výše uvedené ohledně ustálené rozhodovací praxe v roce 2004, podle které stěžovatel postupoval. Pokud by stěžovatel v roce 2004 rozhodoval tak, jak nyní požaduje žalovaný, byla by tato rozhodnutí rušena dozorovými státními zástupci, musel by proto rozhodnout stejně, jak rozhodl. Nadto by takový postup vedl ke konstatování nedostatků v jeho práci. K obdobnému závěru ostatně dospěl Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 28. 3. 2013, č. j. 8 Ca 83/2009 – 31.

[6] Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil v podání ze dne 23. 8. 2013, ve kterém uvedl, že napadené rozhodnutí dostatečně určilo odpovědnost stěžovatele za způsobenou škodu a že identifikovalo stěžovatelovo porušení právních povinností. Stran zavinění bylo konstatováno, že stěžovatel měl vědět, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem. Odkaz na obecnou praxi nemůže stěžovatele vyvinit. Navrhoval proto zamítnutí kasační stížnosti.

II.
Posouzení kasační stížnosti

[7] Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek Městského soudu v Praze vzešel (ustanovení § 102 s. ř. s.), kasační stížnost je včasná (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.) a přípustná, neboť nejsou naplněny důvody podle ustanovení § 104 s. ř. s..

[8] Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[9] Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodu uvedeném v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle písm. a) tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené *„nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“* Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor.

[10] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[11] Podle ustanovení § 75 odst. 1 zákona o služebním poměru *„policista odpovídá policii za škodu, kterou jí způsobil zaviněným porušením svých povinností při plnění služebních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. Policista, který byl povolán k plnění úkolů ministerstva, odpovídá za takovou škodu ministerstvu; ustanovení oddílu prvního hlavy sedmé se použijí obdobně.“*

[12] K otázce nevědomé nedbalosti se Nejvyšší soud vyjádřil v rozsudku ze dne 27. 6. 2012, č. j. 5 Tdo 540/2012 – 44, v němž dospěl k závěru, že *„kritériem vědomé i nevědomé nedbalosti je zachovávání určité míry opatrnosti pachatelem, která je zpravidla charakterizována jako potřebná míra opatrnosti. Ta je dána spojením objektivního a subjektivního hlediska při předvídání způsobení poruchy nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem, neboť jedině spojení obou těchto hledisek při posuzování trestní odpovědnosti za trestný čin z nedbalosti odpovídá zásadě odpovědnosti za zavinění v trestním právu.“* V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2012, č. j. 5 Tdo 1440/2011 - 60, uvedl, že *„úmysl nebo hrubou nedbalost ve smyslu § 224 odst. 1 tr. zákoníku pachatele je časově nutno vždy dovozovat k okamžiku, kdy pachatel učinil nad rámec obvyklého podnikatelského rizika příslušný obchod či operaci.“*

[13] Odborná literatura (Šámal, P. a kol. Trestní zákoník: Komentář, 2. vydání, Praha: C.H.Beck, 2012, s. 235 - 244) k otázce nedbalosti uvádí, že *„kritériem nedbalosti v obou jejích formách (vědomé či nevědomé) je zachovávání potřebné míry opatrnosti pachatelem. Míra opatrnosti je dána spojením objektivního a subjektivního hlediska při předvídání způsobení poruchy nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákoníkem, neboť jedině spojení obou těchto hledisek při posuzování trestní odpovědnosti za trestný čin z nedbalosti odpovídá zásadě odpovědnosti za zavinění v trestním právu. Objektivní hledisko doplněné subjektivním hlediskem platí i pro vymezení nedbalosti vědomé, poněvadž přiměřenost důvodů, na něž pachatel spoléhal, že nezpůsobí porušení nebo ohrožení zájmu [§ 16 odst. 1 písm. a)], je třeba posuzovat podle toho, jak se situace jevila pachateli, i vzhledem k vnějším okolnostem konkrétního případu. K závěru o vědomé nedbalosti by tedy nestačilo, pokud by pachatel věděl, že pracovní či jiný postup, při němž došlo k těžké újmě na zdraví, odporoval příslušným předpisům (objektivní hledisko), protože i vědomá nedbalost musí být dána též se zřetelem na osobu pachatele a na konkrétní okolnosti případu jím vnímané nebo které měl alespoň možnost vnímat (subjektivní hledisko). Při zkoumání zavinění pachatele ve smyslu § 16 odst. 1 písm. a) nestačí pouhé zjištění, že pachatel věděl, že svým jednáním může způsobit porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákoníkem, ale je nutno zjišťovat všechny okolnosti, z nichž by bylo možno spolehlivě dovodit, že bez přiměřených důvodů*

spoléhal, že porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákoníkem nezpůsobí. K posouzení přiměřenosti jeho důvodů nutno přistoupit z hlediska zkušenosti pachatele a ostatních okolností případu (srov. R 45/1965, obdobně R 75/1958). Požadovaná míra opatrnosti je podle judikatury zachována i tehdy, jestliže odpovědná osoba sice nedodržela příslušný bezpečnostní předpis, avšak zajistila bezpečnost jiným vhodným způsobem, který odpovídá novým poznatkům vědeckým, technologickým apod. (srov. R 4/1957 – v odůvodnění).“

[14] Nejvyšší správní soud přisvědčuje stěžovateli, že žalovaný a následně i městský soud nesprávně posoudil otázku jeho zavinění v dané věci. Z výše citovaných rozhodnutí Nejvyššího soudu a odborné literatury Nejvyššímu správnímu soudu vyplývá, že míru potřebné opatrnosti a znalosti pachatele o protiprávnosti jeho jednání je nutné vztahovat k okamžiku, kdy se pachatel dopouští jednání, jehož souladnost s právem je následně posuzována. S ohledem na tento dílčí závěr Nejvyšší správní soud musí odmítnout odkaz na kontroly provedené Ministerstvem vnitra v roce 2005, Finančním úřadem pro Prahu 7 v roce 2005 a na poradu Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti ze dne 5. 4. 2006, neboť všechny tyto skutečnosti se udály po roce 2004, v němž měl stěžovatel údajně porušit své povinnosti. V roce 2004 stěžovatel ani kdokoli jiný nemohl z logiky věci vědět, jaké dokumenty, doporučení, stanoviska či metodické pokyny budou v příštích letech vydány, natož aby se jimi mohl v roce 2004 řídit.

[15] Z obsahu správního spisu a ze shodných tvrzení účastníků řízení naopak Nejvyššímu správnímu soudu zřetelně vyplývá, že praxe týkající se odměňování znalců za provedené pitvy byla rozdílná, resp. podporovala závěry stěžovatele, že na odměně znalce je nutné proplatit nejen paušální částku podle přílohy vyhlášky o znalečném, ale i příslušnou hodinovou sazbou. Z obsahu správního spisu dále vyplývá, že ještě v roce 2006 dozorující státní zástupci ukládali policejnímu orgánu, aby znalcům za pitvu proplatil odměnu paušální částkou a příslušnou hodinovou sazbu (srov. usnesení náměstka okresního státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Kolíně ze dne 3. 4. 2006, č. j. 2 ZN 389/2006-11, usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Kladně ze dne 4. 5. 2006, sp. zn. 3 Zn 543/2006, usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Kladně ze dne 4. 5. 2006, sp. zn. 3 Zn 543/2006, usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Kladně ze dne 4. 5. 2006, sp. zn. 2 Zn 528/2006, usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Kladně ze dne 4. 5. 2006, sp. zn. 3 Zn 461/2006, usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství v kladně ze dne 4. 5. 2006, sp. zn. 3 Zn 527/2006).

[16] Nejvyšší správní soud s ohledem na obsah správního spisu dospívá k závěru, že v letech 2004 až 2006 existovala v okolí stěžovatele praxe ohledně odměňování znalců za provedení pitvy v tom směru, že je nutné sečíst paušální částku podle přílohy k vyhlášce o odměňování a příslušnou hodinovou sazbu. Nejvyšší správní soud se přitom nevyjadřuje k otázce správnosti této praxe, neboť pro posouzení věci považuje za důležitý samotný fakt existence této praxe za situace, kdy zjevně neexistovalo sjednocující stanovisko příslušného orgánu, resp. relevantních institucí. Toto stanovisko bylo vytvořeno teprve v roce 2006.

[17] Za takového skutkového stavu však jsou závěry žalovaného nesprávné a nespravedlivé. Nejvyšší správní soud v tomto směru nemůže odhlédnout od důsledků požadavku žalovaného, který de facto po stěžovateli (a přeneseně po všech ostatních myslitelných subjektech) požaduje, aby se v roce 2004 řídil právním názorem, který byl závazně vysloven následně až v roce 2006, a to vše za situace, kdy existovala zcela opačná rozhodovací praxe nutící stěžovatele postupovat způsobem, který původně zvolil. A tato rozhodovací praxe byla nadto podpořena rozhodovací činností dozorových státních zástupců, která trvala až do roku 2006. Nejvyšší správní soud si nedokáže představit, jak mohl za takovéto výše popsané situace stěžovatel postupovat, aby vyhověl požadavkům tehdejší praxe a následnému zcela opačnému stanovisku žalovaného.

[18] Přestože stěžovatel rozhodoval v souladu s tehdejší praxí (tj. přiznával znalcům za provedenou pitvu jako odměnu paušální částku a příslušnou hodinovou sazbu), byla u něj následně shledána odpovědnost za škodu tím způsobenou. Pokud by rozhodoval v souladu s pozdějším stanoviskem a v rozporu s tehdejší praxí (tj. přiznával by znalcům za provedenou pitvu jako odměnu pouze paušální částku), bylo by takové rozhodnutí k podanému opravnému prostředku zrušeno dozorujícím státním zástupcem, který by jej zavázal k opačnému postupu v souladu s tehdejší rozhodovací praxí; v takovém případě by však nemohla být shledána odpovědnost stěžovatele za vzniklou škodu, neboť by realizoval závazný právní názor dozorujícího státního zástupce, ale stěžovateli by pravděpodobně byl vytýkán nesprávný postup, pokud by se takového jednání dopustil opakovaně. Jestliže by v takovém případě opravný prostředek nebyl podán, zůstalo by takové rozhodnutí stěžovatele v platnosti, na základě čehož by rovněž nemohla být shledána odpovědnost stěžovatele za škodu.

[19] Nejvyšší správní soud však důrazně nesouhlasí s názorem, že stěžovatel za výše popsané skutkové situace pro exkulpaci (vyvinění) ze své odpovědnosti za způsobenou škodu musel vydávat rozhodnutí, které by bylo v rozporu s tehdejší rozhodovací praxí, přičemž by se spoléhal na to, že nebude dotčenou osobou podán opravný prostředek, nebo opakované rozhodnutí, které by bylo vydáno poté, co by bylo předchozí rozhodnutí zrušeno dozorujícím státním zástupcem.

[20] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospívá k závěru, že stěžovatel se vytýkaného jednání nemohl dopustit nejen ve formě vědomé, ale ani ve formě nevědomé nedbalosti, neboť v roce 2004 vzhledem k tehdejším poměrům nemohl vědět, že tato praxe potvrzovaná rovněž dozorujícími státními zástupci i v roce 2006, bude následně překonána. Akceptace závěru žalovaného by de facto vedla k naprosté paralyzaci veřejné správy, protože pravděpodobně žádná úřední osoba by nebyla ochotna provést jakýkoli úkon bez toho, aby k tomu měla jednoznačné stanovisko nadřízeného orgánu, příslušné instituce, resp. soudu, protože by se obávala toho, že dosavadní praxe může být následně přehodnocena s následkem vyvození příslušné odpovědnosti u osoby, která podle ní jednala.

[21] Závěr Městského soudu v Praze o tom, že stěžovatel jednal ve formě nevědomé nedbalosti, je proto nesprávný a Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo nic jiného, než napadený rozsudek zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení.

[22] Stěžovatel kasační stížností požadoval zrušení rozsudku městského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení. Podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. ve znění účinném od 1. 1. 2012 dospěje-li Nejvyšší správní soud k tomu, že kasační stížnost je důvodná, rozsudkem zruší rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátí k dalšímu řízení, pokud ve věci sám nerozhodl způsobem podle odstavce 2. Podle ustanovení § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může podle povahy věci sám rozhodnou o zrušení rozhodnutí správního orgánu nebo vyslovení jeho nicotnosti; ustanovení § 75, § 76 a § 78 se použijí přiměřeně. Pravomoc Nejvyššího správního soudu k současnému zrušení správního rozhodnutí není vázána na návrh stěžovatele; je to tento soud, který zváží, zda je namístě pouze zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení věci krajskému soudu, či zda je racionální současné zrušení rozhodnutí správního orgánu. V dané věci je zřejmé, že rozhodnutí mělo být městským soudem zrušeno a nepřichází v úvahu jakékoliv doplnění řízení před městským soudem. Městský soud by s odkazem na tento rozsudek pouze přenesl závazný právní názor svým novým rozsudkem správnímu orgánu.

III.
Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[23] Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil kasační stížností napadený rozsudek městského soudu. Věc mu však nevrátil dalšímu řízení, neboť podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. současně zrušil žalobou napadené rozhodnutí žalovaného. Tomu také podle ustanovení § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrací k dalšímu řízení, v němž je podle odst. 5 téhož ustanovení vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným.

[24] Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který o věci rozhodl; proto musí rozhodnout o náhradě nákladů celého soudního řízení. Podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. má úspěšný stěžovatel právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Tyto náklady jsou tvořeny částkou 11600 Kč za 4 úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1966 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přičemž za jeden úkon do 31. 12. 2012 přísluší částka 2100 Kč (ustanovení § 9 odst. 3, § 7 advokátního tarifu), a 3100 Kč za úkony právní služby po 1. 1. 2013 (podle čl. II vyhlášky č. 486/2012 Sb.) Náhrada hotových výdajů činí podle ustanovení § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby. Tuto částku přitom navýšil o DPH, neboť advokát je dle soudu předloženého osvědčení jeho plátcem. K nákladům řízení dále Nejvyšší správní soud připočítal stěžovatelem zaplacený soudní poplatek za řízení před Městským soudem v Praze a za řízení o kasační stížnosti. Přiznané náklady řízení žalovaný uhradí k rukám stěžovatelova právního zástupce do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. prosince 2013

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu